

EXAMEN RUSSISCH op een school zonder Russisch

Het is zeker wel mogelijk om examen Russisch te doen indien men de hulp inschakelt van een gastdocent Russisch van een school waar Russisch op het examenprogramma staat. Een leerling die examen Russisch wil doen kan in het examenjaar (of in het jaar daarvoor) lessen Russisch krijgen en examens afleggen.

Is het wettelijk toegestaan havo- of vwo-examen RU te doen als de eigen school geen Russisch aanbiedt?

Ja, hierover is informatie te vinden in de CvTE-publicatie "Alles wat u altijd al wilde weten over het centraal examen Russisch" uit 2012. Deze publicatie is te vinden op de website van de sectie Russisch van Levende Talen. In deze publicatie staat op blz. 8:

"Het vak Russisch wordt weliswaar niet op alle scholen aangeboden, maar een school kan altijd een regeling treffen met een andere school die het wél aanbiedt." (einde citaat)

Soms geven scholen er de voorkeur aan het bij mondelinge afspraken te houden, soms sluiten scholen een schriftelijke samenwerkingsovereenkomst voor het vak Russisch met de school van de docent Russisch.

Op pagina 9 van de CvTE-publicatie staat:

"Met name heritage-leerlingen kunnen vanwege hun **voorkennis** profiteren van bovengenoemde mogelijkheden om Russisch als extra vak te kiezen en/of het vervroegd en/of op een hoger niveau af te ronden.

Keuze van Russisch zal voor hen bovendien interessant zijn om hun **gemiddelde eindcijfer te verhogen**." (einde citaat)

Wel is het zo, dat Russisch als examenvak niet vaak voorkomt en dat er niet veel over bekend is bij scholen. De sectie Russisch van Levende Talen (russisch.levendetalen.nl) heeft als een van de doelstellingen de examenmogelijkheden bekender te maken. Russisch heeft als examenvak dezelfde moderne-vreemde-talen-status als Duits en Frans.

Voor een leerling zonder Russischtalige achtergrond kan Russisch te moeilijk zijn, vooral omdat we vaak te maken hebben met een zeer beperkt aantal contacturen.

Van tijd tot tijd horen leerlingen dat ze geen examen Russisch kunnen doen simpelweg omdat hun school geen Russisch aanbiedt. Dit klopt niet en heeft gewoonlijk te maken met het feit dat veel scholen nog nooit meegeemaakt hebben dat een leerling van hen examen Russisch deed. Hieronder wordt uitgelegd hoe een leerling bij wie op school geen Russisch gegeven wordt toch examen Russisch kan doen op de eigen school.

Het gaat eigenlijk om drie dingen: **willen (leerling, ouders en school)**, je niet laten blokkeren door het idee dat Russisch **moeilijk** is en de bereidwilligheid te **betalen** voor een vak buiten de deur.

De geldkwestie

Externe leerlingen Russisch betalen aan de school van de docent Russisch (of rechtstreeks aan de docent Russisch indien die niet aan een school verbonden is) voor de examens en (indien van toepassing) voor lessen. De reden daarvoor is dat de school van de docent Russisch die docent alleen voor les aan eigen leerlingen betaalt en niet voor leerlingen van elders. Gewoonlijk kost een externe leerling 20 uur (intake + verslag, mails en telefoontjes, administratie, afname en correctie van de examens). Het is gebruikelijk dat de ouders van de leerling voor de lessen Russisch en de eindexamenbegeleiding betalen. Daar worden zij tevoren over geïnformeerd. De rekening gaat (altijd in januari) naar de partij die tevoren kenbaar heeft gemaakt de kosten te zullen dragen.

De kosten voor een intake schrijven, lezen en spreken, verslag van de intakes, syllabi en oefenmateriaal voor examens, de afname en correctie van de schoolexamens, correctie van het centraal examen gedurende 1 schooljaar bedragen 200 euro. In dit pakket zijn geen lessen Russisch opgenomen.

Wanneer de leerling ook wekelijks (of minder frequent) Russische les wil en zelf geen docent heeft, kan de sectie Russisch van Levende Talen de leerling in contact brengen met een docent Russisch.

NB Niet alle docenten Russisch van scholen waar Russisch gegeven wordt hebben zoveel tijd dat ze les aan externe examenkandidaten kunnen geven. Zeker later in het schooljaar kan het zijn dat de kandidaat naar een andere docent Russisch verwezen wordt voor les en/of examenbegeleiding.

Het idee dat Russisch moeilijk is: voor de een wel, voor de ander niet. Russisch lijkt niet op Nederlands en is in principe geen simpele taal. Qua moeilijkheidsgraad is Russisch te vergelijken met Latijn met dien verschille dat Russisch geen dode taal is en dat er dus naast het centraal examen leesvaardigheid en het SE literatuur ook schoolexamens spreken, luisteren en schrijven zijn.

De heritage leerlingen bij wie thuis Russisch gesproken wordt vormen een speciale categorie. Russisch wordt op de NL middelbare scholen immers als vreemde taal gegeven. Het is geen moedertaalonderwijs. De leerlingen die van huis uit Russischsprekend zijn en/of onderwijs in het Russisch genoten hebben in hun moederland (Rusland of een ander ex-sovjetland) of op een Russische weekendschool in Nederland, vinden havo/vwo Russisch gewoonlijk niet moeilijk. Hun oordeel over het havo/vwo CE Russisch varieert van "goed te doen" tot "makkie".

Kwestie van willen: gewoonlijk vraagt de eigen school van de leerling het examen Russisch bij DUO aan te vragen (Dienst Uitvoering Onderwijs van het Ministerie van OCW). Scholen vragen de examens aan voor 1 november, maar navraag bij DUO leert dat een aanvraag zelfs tot 2 weken voor het centraal examen mogelijk is. De leerling legt het centraal examen Russisch gewoonlijk op de eigen school af. De eigen school van de leerling organiseert in dat geval de afname van het CE Russisch incl. surveillance.

NB Mocht de school van de leerling het bezwaarlijk vinden om de leerling het centraal examen Russisch op de eigen school te laten afleggen, dan is het in principe ook mogelijk dat de leerling het CE Russisch op een school aflegt waar een docent Russisch in huis is. Het is echter wel zaak dat dit tevoren zeer duidelijk afgesproken wordt en op papier vastgelegd wordt zodat er op de dag van het centraal examen Russisch geen nare verrassingen zijn.

Voor de leerling kan het in verband met de examentijden en reisafstand bezwaarlijk zijn het examen niet op de eigen school af te leggen. Vaak is het examen Russisch tussen 09.00 u en 11.30 u. Daarnaast voelt niet elke leerling zich prettig in een onbekende omgeving.

Als een leerling examen Russisch wil gaan doen, krijgt hij/zij een PTA Russisch, stelt de school van de leerling een contactpersoon aan die de cijfers van de docent Russisch in ontvangst neemt en in de cijferadministratie invoert. Daarvoor maakt de SOM/Magisterbeheerder een kolom Russisch aan in SOM/Magister. Uitvoerbaar, want dat hebben tot nu toe alle scholen met een examenkandidaat Russisch gedaan die zelf geen docent Russisch in huis hadden.

Kan een school een leerling het examen Russisch weigeren?

Ja. Wat betreft de toestemming aan de leerling om examen Russisch te doen heeft de school het laatste woord. De school kan een leerling verbieden examen Russisch te doen wanneer een school zelf geen docent Russisch in huis heeft.

Een docent Russisch van buiten vertrouwen?

"Kan ik een docent Russisch van buiten vertrouwen, een docent die ik niet ken en die een leerling van onze school Russisch gaat geven?" Vertrouwen of niet vertrouwen... Dat kan iedereen het best maar zelf beslissen.

Ja, er zijn nadelen: het kost de contactpersoon tijd, de school moet het CE Russisch aanvragen als de leerling het CE Russisch op de eigen school aflegt, de school moet surveillance regelen bij het CE Russisch, de pooling gaat over iets meer schijven. Daar staat vaak positieve publiciteit tegenover in de examentijd.

Sommige scholen zijn bang een precedent te scheppen: "Dadelijk gaat iedereen met een anderstalige achtergrond examen in de eigen taal doen, daar hebben wij geen mankracht voor". Meestal loopt het niet zo'n vaart. Andere scholen vinden het positief om aandacht aan meertaligheid te besteden en waarderen de (extra) inspanning van de leerling.

Welke docenten Russisch kunnen lesgeven en havo- of vwo-examen afnemen?

Russisch is een vak dat op zeer beperkte schaal in Nederland gegeven wordt. Er zijn 4 middelbare scholen in heel Nederland met een docent Russisch in dienst: het Praedinius Gymnasium in Groningen, Lyceum

Schravenlant in Schiedam, de School voor Jong Talent Den Haag (= de middelbare school verbonden aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag) en het Bernardinus College in Heerlen. Drie van die docenten geven les aan afstandsleerlingen, nl. de docenten in Groningen, Schiedam en in Den Haag; de docent in Den Haag heeft ruimte voor slechts een paar externe examenkandidaten Russisch). De vierde docent neemt geen externe leerlingen aan, maar springt bij als er schoolexamens afgenomen moeten worden. Daarnaast zijn er twee bevoegde docenten Russisch die niet aan scholen verbonden zijn, zij werken in de regio Arnhem en in de regio Amsterdam.

Al deze docenten kennen elkaar en werken met elkaar samen in de sectie Russisch van Levende Talen. Bij Russisch is er nooit een vaksectie met meerdere docenten op één middelbare school, bij Russisch is er één vaksectie verspreid door heel Nederland.

Voorbeelden van scholen zonder Russisch die in het verleden een examenkandidaat Russisch hadden (en dus voor hun leerling het examen Russisch aanvroegen bij DUO):

Alkmaar: Willem Blaeu College;
Alkmaar: Murmellius Gymnasium;
Amsterdam: Berlage Lyceum;
Amsterdam: Gerrit van der Veen College;
Amsterdam: Barlaeus Gymnasium;
Amsterdam: Het 4^e gymnasium;
Amsterdam: Cygnus gymnasium;
Amsterdam: St.Nicolaas Lyceum;
Apeldoorn: Christelijk Lyceum;
Arnhem: Olympus College;
Bergen: Berger Scholengemeenschap;
Den Bosch: Ds. Pierson;
Den Haag: Gymnasium Sorghvliet;
Den Haag: Dalton Den Haag;
Den Haag: Johan de Wittscholengroep;
Eindhoven: Augustinianum;
Eindhoven: Lyceum Bisschop Bekkers;
Hoofddorp: Haarlemmermeer Lyceum;
Hoofddorp: Kaj Munk;
Maastricht: Porta Mosana;
Nijmegen: Kandinsky College;
Oegstgeest: Rijnlands Lyceum;
Overveen: Kennemer Lyceum;
Pijnacker: Stanislas College;
Purmerend: Da Vinci College;
Rotterdam: Emmauscollege;
Rotterdam: Wolfert Tweekalig;
Tilburg: Theresia Lyceum;
Tilburg: Willem II College;
Veldhoven: Sondervick College;
Velsen-Zuid: Gymnasium Felisenum;
Volendam: Don Bosco College;
Voorburg: Dalton College;
Voorburg: St. Maartenscollege;
Zoetermeer: Oranje Nassau College.

Organisatie schoolexamens

Tot voor kort legden externe leerlingen Russisch de schoolexamens op hun eigen school af. Door het toegenomen aantal externe examenkandidaten is een dergelijke individuele behandeling niet meer vol te houden.

Daarom worden de schoolexamens Russisch voor externe examenkandidaten met ingang van schooljaar 2018-2019 centraal op twee zaterdagen afgenomen in februari en maart. De afname van de SE's vindt onder de op scholen gebruikelijke toetscondities plaats. De externe examenkandidaat (en de school van de kandidaat) wordt tijdig op de hoogte gesteld van de data, tijd en locatie en route. De bij de schoolexamens behaalde cijfers en scans van het gemaakte werk worden naar de contactpersoon voor Russisch op de school van de leerling gestuurd. De contactpersoon voert de behaalde resultaten in de cijferadministratie in (bijv. in Magister of SOM).

Vanwege de centrale afname van de schoolexamens wordt de kandidaat bij aanmelding voor het examentraject gevraagd een scan van zijn/haar legitimatiebewijs (met onzichtbaar gemaakt BSN-nummer) in te leveren en zich bij de schoolexamens te legitimeren, zodat de examinatoren weten dat ze de juiste kandidaat tegenover zich hebben. De sectie Russisch zal deze persoonlijke gegevens enkel en alleen gebruiken voor identiteitscontrole op de examendagen. Aan het einde van het examenjaar zal de scan van het legitimatiebewijs worden vernietigd.

Schoolexamens in 2018-2019

zaterdag 9 februari 2019

deadline inleveren literatuuordossier, schoolexamen
gespreksvaardigheid, schoolexamen luistervaardigheid,
schoolexamen schrijfvaardigheid

zaterdag 9 maart 2019

Russische literatuur

De examenkandidaten dienen op de schoolexamendagen zelf voor hun lunch te zorgen.

Contactpersoon voor Russisch op de school van de leerling

De school van de examenkandidaat stelt een contactpersoon aan voor Russisch. Van deze contactpersoon wordt gevraagd dat hij/zij de cijfers en scans van de schoolexamens van de examenkandidaat Russisch in ontvangst neemt en administreert.

Centraal examen

De leerling legt het centraal examen Russisch - uitzonderingsgevallen daargelaten - op de eigen school af. Het is uiterst belangrijk dat de examensecretaris van de eigen school van de leerling het centraal examen Russisch bij DUO aanvraagt (code 1007; het volledige havo- of vwo-vak, niet het examen Russisch elementair). De eigen school levert surveillanten tijdens de afname van het CE Russisch.

Correctie van het centraal examen en pooling

De gastdocent geeft examens@duo.nl jaarlijks een lijst door van externe scholen waar hij/zij examenkandidaten heeft. Dit om te voorkomen dat een gastdocent per ongeluk tegelijk als 1ste en 2de corrector Russisch voor een en dezelfde school optreedt.

De gastdocent Russisch voert de 1ste correctie uit van het examenwerk van de leerling. Mocht een school-zonder-eigen-docent-Russisch-in-huis ingedeeld worden voor de 2de correctie Russisch van leerlingen van elders, dan neemt de gastdocent Russisch deze 2de correctie voor zijn/haar rekening. De gastdocent kan er - indien gewenst - ook voor zorgen dat de resultaten van het CE in WOLF ingevoerd worden.

Vaak wordt het examen Russisch aan het einde van het eerste tijdvak van het CE afgenomen. Bij gebrek aan tijd voor WOLF is het prettig als er een scan van het gemaakte CE Russisch vooruit wordt gezonden naar de externe docent Russisch.

Moet de leerling van elders zich inschrijven op de school van de docent Russisch?

Nee, de leerling blijft formeel leerling van de eigen school en schrijft zich niet in op de school van de docent Russisch. Er wordt alleen gebruik gemaakt van de diensten van een gastdocent Russisch van buiten de eigen school.

Is het examen Russisch te doen voor een (wat zwakkere) leerling? - intakes

Voor een leerling die van huis uit al Russisch spreekt vormt het gewoonlijk geen probleem om havo- of vwo-examen Russisch te doen. De leerlingen hebben van huis uit al een grote woordenschat mee gekregen, die ruim voldoende is om examen mee te doen. Om zeker te weten dat het examen Russisch haalbaar is, doet de leerling aan het begin van het examentraject 3 intakes: spreken (telefonisch), schrijven, lezen. Aan de hand van de resultaten van de intakes wordt bepaald welk ERK-niveau de leerling voor spreken, schrijven en lezen heeft. De leerling legt de intakes schrijven en lezen op de eigen school af.

Soms wordt geadviseerd - als dat kan - de examens over twee schooljaren uit te smeren. Soms wordt het examen Russisch afgeraden.

Hoe staat de inspectie tegenover examen Russisch buiten de deur?

De inspectie juicht zulke zaken gewoonlijk alleen maar toe. Wie zeker wil zijn dat hij niets illegaals doet kan

- 1) de inspectie bellen tel. 088-669 60 60 (Loket Onderwijsinspectie),
- 2) een samenwerkingsovereenkomst met de school van de docent Russisch sluiten (geen kosten aan verbonden) om de taakverdeling schriftelijk vast te leggen.

De eenjarige eindexamenbegeleiding Russisch bestaat uit:

- een intake leesvaardigheid en schrijfvaardigheid Russisch onder toezicht op de eigen school; een telefonische intake spreekvaardigheid; als uit de intakes blijkt dat examens doen binnen 1 jaar haalbaar is, krijgt de leerling een PTA Russisch;
- indien gewenst wordt een docent gezocht die Russische lessen via Skype kan geven;
- syllabi en oefenexamens;
- 4 schoolexamens, nl. het SE schrijfvaardigheid, het SE gespreksvaardigheid, het SE kijk-luistervaardigheid, het SE Russische literatuur (bestaat uit 2 onderdelen: handelingsdeel literaturoordossier + schriftelijk SE over het literaturoordossier en de literatuurgeschiedenis);
- CE havo of vwo Russisch (nogmaals: het centraal examen moet door de eigen school aangevraagd worden; de leerling maakt het CE op de eigen school (in geval van bezwaar hiertegen zie hierboven onder het kopje “ Een kwestie van willen”);
- het onderhouden van contact met de school van de leerling (afspraken i.v.m. de intake, SE-cijfers doorgeven, administratie rondom CE).

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mw Bron of mw Nielen, docenten Russisch die externe leerlingen aannemen (j.bron.praedinius@o2g2.nl of nln@schravenlant.nl).